

ВИСТАВКИ

ДОВГІ роки чекала рідна земля на свого сина. Та не судилося: 1985 року у Нью-Йорку навечно спочив відомий художник Яків Гніздовський. Ще юнаком він залишив рідне село Пилипче Тернопільської області. Відтоді жив, навчався і працював у Польщі, Німеччині, Франції і здебільшого у США. Саме там здобув свою славу. Твори Гніздовського зберігаються у ху-

Радіючи мудрості і гармонії природи

домних музеях Бостона, Філадельфії, приватних колекціях, в конгресі США, музеях інших країн.

Понад п'ятдесят років на батьківщині не знали про життя та творчість митця. І тільки зараз до нас повертається славне його ім'я. Сьогодні український глядач знайомиться з творчістю Якова Гніздовського вперше. Виставка його творів експонується в Чернівцях у виставочному залі Спілки художників. На ній представлена графіка — гравюри на дереві та екслібриси. У колі мистецьких уподобань автора — повсякденне і зовсім звичайне оточення — квіти, горідки, тварини, краєвиди.

Яків Гніздовський постає перед нами як людина з чистим та щирим почуттям до всього суцього, як майстер, чий твори вирізняє істинна художність. Оригінальність його творчого почерку проявляється у власному баченні світу та яскраво виявленій манері пластичного втілення. Його прийом стилізації утворюють цілісну образотворчу систему. Її характерними рисами є ретельність і, скажати б, дисциплінованість ри-

сунка та водночас — імпрізація і розкутість в узагальненому трактуванні форми.

Вплив створених ним образів має вражаючу силу. Емоційний контакт художника з глядачем встановлюється з перших хвилин знайомства з його мистецтвом, отож, піднесене хвилювання не полишає вас. Око мигується і ніби відпочиває, розглядаючи заштриховану сріблясто-рухливу масу вибагливих спілучих ліній. А потім у якусь мить немов знаєцька фіксує силует чорної голівки віці. Немов на очах сталося чудо перетворення: маса ліній матеріалізується у відчутне і знайоме — зображення граціозної, пухнастої, тонкорунної віці...

Твори Якова Гніздовського потребують неквапного споглядання. Автор укрупнює зображення, заповнює ним увесь аркуш та неначе занурює нас у дивосвіт узорів із стеблинок трави, переплетених гілок дерев, листя з колючками («Будяк», «Трава»).

У буденності своїй ми лише похапцем пробігаємо поглядом навкруги, зрідка затримуючись на окремому

листочку або квітці. А художник фіксує нашу увагу на значному, аби виявити для нас довершеність форми, високу гармонію всього суцього («Під гірковим деревом», «Барвінок», «Герань»). Його аркуші відрізняють точність ліній та виразність силуету. Форму він вивчає ретельно, немов досліджує, водночас майстерно узагальнює її, акцентує увагу на характерному, значимому.

Яскравою рисою творчого методу Якова Гніздовського є стилізація. Саме це і надає його творам особливої чарівності і щонайперше — художності.

Узагальнюючи зображення, він надає йому декоративності. При цьому не зраджує предметну реальну форму, що видно на прикладі його витончених пейзажів.

Яків Гніздовський — прекрасний рисувальник. Технічну досконалість і відточеність видно і тоді, коли він створює лінійні, контурні малюнки, і коли вдається до штриховки. Майстерно він володіє і мистецтвом будувати зображення на ефектах чорної та білої площин. Так сіро-срібляс-

те мерехтіння, що утворює складною штриховкою та ритмічними повторами чорно-білих площин, справляє неповторний естетичний вплив. Вражає легкість, з якою рука майстра опановує поверхню двомірною аркуша.

Художник часто звертається до зображення тварин. Пильний влучний погляд його точно відбиває їх характер і навіть настрої («Корова», «Котяча дрімка»). Водночас філігранний рисунок, ретельно прорисовані деталі, краса силуету ніби зберігають його твору від перетворення на «солодких та гарненьких котиків та пав». Звернемо увагу ще на одну особливість творчого методу Якова Гніздовського — на парадоксальність його світобачення. Це виявляється у незвичних ракурсах, в яких він малює тварин («Пав», «Птах»), у несподіваних композиційних побудовах. Пригадаймо твір «Свіжа кукурудза», де качан набирає якостей одухотвореної фантастичної істоти. А у малюнках з пучечками звичайної зеленої цибулі митець неначе переносить нас у світ неба-

ченої краси і тільки дивуючись, вітаючись зустрічно з тим чудом перетворення. Яків Гніздовський радіє мудрості і гармонії природи. Це — художник яскравої творчої вдачі. Тому спілкування з його мистецтвом — це чудодійні спалахи просвітлення душі.

Т. ДУГАЄВА,
член Спілки художників СРСР.

НА ФОТО: фоторепродукція творів Я. Гніздовського «Автопортрет», «О. Довженко», «Конвалія», «Віця».

Фото Е. Друкмана.

